

SM83

Voortschrijdend inzicht versus stupiditeit

Tijdens discussies over klimaatverandering zie je de klimaatsceptici steevast een bepaald argument gebruiken waarvan ze het gevoel hebben dat het de klimaatwetenschapper in een hoek zet:

‘In de zeventiger jaren voorspelden ze nog een ijstijd en nu hebben ze het ineens over opwarming!’

De suggestie die daarmee wordt gewekt — maar je moet er wel even op doorvragen — is dat als een wetenschapper eenmaal iets heeft gezegd, hij daar nooit meer op terug mag komen. Want dan zou hij niet geloofwaardig zijn. Extremer uitgedrukt: de klimaatscepticus impliceert daarmee dat als wetenschappers ‘steeds van mening veranderen’, alle wetenschappers altijd ongelijk hebben en al het wetenschappelijk onderzoek ongeldig moet worden verklaard.

De meest extreme afgeleide van een dergelijke instelling is het veelgehoorde ‘wetenschap is ook maar een mening’. Het is bijna niet uit te leggen hoe stupide dat is. Zonder dat de klimaatscepticus het echter in de gaten heeft wordt hier een van de belangrijkste pilaren van de wetenschappelijke methode aangehaald: voortschrijdend inzicht.

Want het klopt dat een ijstijd tot de mogelijkheden behoort. Er zijn eerder ijstijden geweest en is er zelfs een tijd geweest dat de gehele aarde met ijs was bedekt (zoek maar eens op ‘snowball earth’). Maar naarmate de tijd vordert komen er nieuwe inzichten gebaseerd op nieuwe observatie, onderzoek, feiten en bewijs. Newton stond op de schouders van Galileo. Einstein stond op de schouders van Newton. Hawking stond op de schouders van Einstein. En er komt vast nog een wetenschapper die op de schouders van Hawking gaat staan.

Wat de klimaatsceptici niet schijnen te beseffen is dat ze met deze argumentatie een exacte omschrijving geven van bijvoorbeeld dogmatische religie: als het eenmaal in een heilig boek is vastgelegd mag en kan het nooit meer veranderen. Voor samenzweringstheorieën en complotten geldt hetzelfde: wat er ook maar wordt beweerd is de absolute waarheid en als je daaraan twijfelt ben je onderdeel van de samenzwering. Dat is de ultieme kringredenering.

Voortschrijdend inzicht leidt echter niet tot het voortdurend op en neer zwalken tussen het ene (ijstijd!) en het andere uiterste (‘opwarming!’). De wetenschapper volgt het pad van het bewijs en past zijn hypotheses daarop aan. Hij falsifieert zijn eigen stellingen. Collega-

wetenschappers dagen hem uit in de peer-review. En zo wordt de theorie steeds sterker. Science fiction wordt science fact.

En op basis van dat voortschrijdend inzicht is de wetenschappelijke gemeenschap het er over eens:

- 1. Klimaatverandering wordt ontegenzeggelijk door de mens veroorzaakt.*
- 2. Het laat geen plek op aarde onberoerd.*
- 3. Het proces als geheel is aan het versnellen.*

Dat is geen dogma. Het is waar het bewijs ons heeft gevoerd.

Meer weten?

<https://www.demensalsgrens.nl>

‘De mens als grens — Over de onbuigzame barrières van ons bestaan’.